

Справа „Стефанек проти Чехії”
(„Štefanec v. the Czech Republic”)

У рішенні, ухваленому 18 серпня 2006 року у справі „Стефанек проти Чехії”, Суд постановив, що:

- було порушено ч.1 ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд);
- було порушено ст. 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).

На думку Суду, сам факт визнання порушення є достатньою компенсацією заявнику моральної шкоди. Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд присудив заявнику 34 євро на відшкодування матеріальної шкоди та 1,012 євро як відшкодування судових витрат.

Обставини справи.

Заявник Мілан Стефанек є громадянином Чехії, 1973 р.н., і проживає у м. Брно (Чехія).

22 травня 2000 року п. Л.С. повідомив міську раду м. Брно про свій намір організувати 27 травня мирний марш протесту з тим, аби привернути увагу до негативного впливу дорожнього руху на навколишнє середовище та на здоров'я міського населення. Міська рада заборонила проведення такого походу, мотивуючи це його небезпекою для здоров'я учасників-демонстрантів, а також тим, що необхідні у цьому випадку обмеження дорожнього руху та доставки продуктів суперечитимуть публічному інтересу. Таке рішення міської ради було оскаржене до обласного суду, який підтримав позицію організаторів маршу протесту, щоправда через день після того, як цей захід відбувся, а саме – 28 травня 2000 року.

Отож, незважаючи на заборону міської ради, марш протесту відбувся 27 травня 2000 року, як і було заплановано його організаторами. Під час проведення демонстрації заявник застосовував мегафон для того, аби спілкуватися з поліцією. Він також передавав заклики органів влади стосовно уникнення будь-яких проявів насильства та інформував учасників демонстрації про те, що наразі марш заборонено, але скарга на рішення міської ради перебуває у процесі розгляду.

7 вересня 2000 року Центральний районний комітет м. Брно (далі – комітет), відповідальний за розслідування дисциплінарних проступків, інкримінованих п. Стефанеку, керуючись положеннями закону № 84/1990 „Про право на зібрання” (далі – Закон), наклав на нього штраф у розмірі близько 17.50 євро за організацію забороненої

демонстрації. Ще дві особи були обвинувачені у вчиненні таких самих проступків, але рішення комітету щодо них були скасовані в результаті перегляду через брак доказів. У справі ж заявника рішення було залишене без змін.

25 квітня 2001 року Конституційний суд Чехії відхилив звернення заявника як таке, що є очевидно необґрунтованим. Він підтримав позицію органів управління і постановив, що необхідні санкції були накладені на заявника з огляду на те, що він організував заборонене зібрання.

Зміст рішення Суду.

Заявник скаржився на неможливість звернення до незалежного суду зі скаргою на рішення, прийняте органами управління. Він також оскаржував накладення на нього адміністративного покарання. Заявник посилався на ч.1 ст. 6 та на ст. 10 Конвенції.

Суд нагадав, що для того, аби надання права органам управління вирішувати питання про розслідування та призначення покарання за вчинення дисциплінарних проступків не суперечило Конвенції, обвинувачена у вчиненні такого проступку особа повинна мати право звертатися до суду з клопотанням про перегляд такого рішення відповідно до ст. 6 Конвенції. Процедура у Конституційному суді Чехії була обмежена розглядом питань про конституційність і не охоплювала цілісну оцінку прав особи, яка зверталася до нього.

На думку Суду, у справі заявника йому якраз і не було надано можливості для судового перегляду у достатньому обсязі відповідно до цілей ч.1. ст. 6 Конвенції, і, таким чином, він був позбавлений права на доступ до суду у сенсі цього конвенційного положення. Отож, Суд постановив, що мало місце порушення ч.1 ст. 6 Конвенції.

Суд відзначив, що у висновку про те, що заявник організував марш протесту, органи влади посилаються, зокрема, на те, що він казав під час цієї демонстрації і, які почуття викликали його слова в учасників маршу. Накладення на заявника адміністративного штрафу становило, таким чином, втручання у його право на свободу вираження, і таке втручання було передбачене Законом.

Питання, відповідь на яке повинен дати Суд у даній справі, полягало в тому, чи законодавство Чехії вказувало з достатнім ступенем чіткості на ті умови, за яких особу можна вважати такою, що організувала зібрання, і накладати покарання на таку особу у випадку, якщо таке зібрання було забороненим.

Ознаки, які дозволяли визначити терміно-поняття „організатор зібрання” для цілей Закону, включали отримання учасниками зібрання інструкцій від особи, якій доручили його скликати, і вирішення такої особи із кола учасників (натовпу). У даній

справі заявник обвинувачується у тому, що він поведився як „добровільний посередник” і використовував технічне обладнання для того, аби повідомити у сумному тоні учасників демонстрації про те, що органи влади свавільно заборонили цю демонстрацію, а не для того, аби просити учасників цього заходу розійтися. Таким чином, те, що заявник був визнаний організатором демонстрації та був оштрафований, ґрунтувалось на змісті його слів, а не на тому, що він організував чи керував маршем протесту. На думку Суду, той спосіб, у який органи управління протлумачили чеське законодавство, покаравши заявника, і те, що таке тлумачення згодом було підтримане Конституційним судом, становило перевищення меж Закону.

Крім того, у тих випадках, коли невиконання обов’язку передбачає застосування покарання, законодавство повинно чітко окреслювати випадки, коли таке покарання слід призначати обов’язково, а не так, як це мало місце щодо заявника та ще двох осіб.

Таким чином, на думку Суду, стаття 14 Закону суперечить вимогам передбачуваності його застосування у даній справі. Отож було порушено ст. 10 Конвенції.